

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

De Baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Observare etiam opus est, Autorem potuisse usurpare verbum *Offerre*, pro *Administare*; sed, si res ita se haberet, cur exigit *Reg. X.* eum, qui offert, jejunum esse; quandoquidem pransi Communionem dare possunt, & ea sepius datur aegrotis, non solum post Prandium, sed etiam post Cœnam? Cur tot collegisset *Quæst. III.* Textus, qui loquuntur de Oblatione Deo facta? *Regulæ* loquentes de Consecratione Eucharistiæ, de Elevatione Hostiæ, de Cessatione Missæ die Parasceves; nonnè hanc Oblationem respiciunt?

Primum exemplorum promissorum occurrit in *Reg. 1.* hujus *Quæst.* antè Observationem hanc expositâ; nam Autor videtur applicavisse Sacrificio Canonem, qui loquitur de Sacramento.

Aliud extat in *Reg. XI.* quæ malum Ministrum respicit, qui semper validè offert, non obstante pravitate suâ: pravus autem, qui accipit Eucharistiâ, eam semper accipit sine fructu, quem in bonis operatur.

Quoad *Reg. XII.* ea aliundè peccat; nam dicendo, Hæreticos non debere accipere Sacramentum, sub Titulo, *Quis offerre & accipere Sacramentum debeat*, insinuat, Hæreticos debere offerre Sacrificium.

QUÆSTIO III.

Regulæ XII. quæ est *Prima* hujus *Quæst.* nimium generalis est; fert enim, omnes, generaliter loquendo, offerre, & accipere debere: quod falsum est erga eos, qui non sunt Sacerdotes, aut non sunt baptizati. Inter *Novem* Exceptiones; quædam non habent locum in iis, qui offerunt; nempe, ut non sint Comædi; ut abstinerint ab usu Matrimonii die præcedente; ut non habeant impuritatem corporis, cui sexus est obnoxius. Si, per *Interdictum*, intelligatur suspensio, cui Laici non subjeant; pars Exceptionis *I.* quæ loquitur de *Interdictis*, Communicantium vulgo non convenit, sed peculiaris est Sacerdotibus, qui à Celebratione Missæ suspensi esse possunt.

QUÆST. IV. Quid, & Quantum offerendum, & sumendum.

Novem *Regulæ* hujus *Quæstionis*, quamvis extensæ ad Communionem, non convenirent ei, qui offert, qui tenetur offerre panem & vinum aquâ mixtum; nihil aliud offerre; non offerre panem fermentatum; non offerre quas; sive separatas, sive mixtas cum vino; non offerre lac pro vino, nec panem vino madidum; non offerre panem sine vino & aquâ; offerre unicam Hostiam pro se, pro cæteris autem totidem, quot Plebi necessaria sunt. Hæ *Regulæ* incipiunt à *Reg. XIV.* & clauduntur per *XXI.*

QUÆST. V. Expositio EUCHARISTIÆ & verborum ejus.

Regulæ XXII. & *REG. XXV.* & *XXVI.* sibi mutuam lucem afferunt, & docent, Corpus JESU CHRISTI non comedi carnaliter, prout est in seipso, sed spiritualiter, prout est sub Speciebus, quæ eum non continent sub propria formâ. Alia est manducatio spiritualis; ea nempe, quæ fit per fidem junctam desiderio communicandi. Vide Textus ab Autore laudatos, *Dist. II. de Consecr.* ubi plures alii reperiuntur, qui res easdem docent.

Reg. XXIII. exponit *XXIV.* quod enim dicit, de vino aquâ diluto, illud transsubstantiari in Sanguinem JESU CHRISTI, docet, panem transsubstantiari in Corpus ejus. Itaque, post Consecrationem, Substantiâ panis non offertur, sed ejus Species, ut dicitur in *REG. XXIV.*

QUÆST. VI. Modus offerendi, & accipiendi EUCHARISTIAM; Antecedentiâ, & Adjuncta.

Hic Sermo fit de de Dispositionibus ad offerendum & accipiendum Eucharistiâ; quarum aliæ peculiare sunt Communioni; purâ continentia conjugalis; quæ Conjugatis non Sacerdotibus convenit; aliæ, Sacramento & Sacrificio communes sunt: nempe, probatio congrua, remissio contumeliarum, puritas Corporis & Cordis.

Quædam *Regulæ* aliud respiciunt, quàm has dispositiones: nempe, Adorationem Hostiæ in ejus Elevatione, quod pertinet ad Oblationem Eucharistiæ Deo, non verò ad Administrationem ipsius Communicantibus; item qualitatem Vaporum, in quibus Eucharistiâ offerre oportet; Venerationem, quæ illi debetur, cum ad ægros deferretur.

QUÆST. VII. Quando, & quotiès offerendum, & sumendum sit.

Reg. XXXVI. & *XLI.* dicunt, Ter in unòquoque anno communicandum esse, in Paschate, Pentecoste, & in Natali Domini. *Reg. XXXVIII.* *XXXIX.* *XL.* approbant Communionem Die Cœnæ Domini, Diebus Dominicis, & Quotidianam. *Reg. XLII.* Sacerdoti præcipit, ut communicet totiès, quotiès Missam celebrat. *Reg. XXXVII.* verat, Missam dici duabus diebus Pascha præcedentibus. Hæ duæ *Regulæ* ostendunt, Autorem loqui de Oblatione Eucharistiæ, quæ fit Deo, & non simpliciter de præsentatione, quæ fit Communicantibus. Quod dicit de Missâ non celebrandâ Sabato Sancto, non est in usu.

QUÆST. VIII. Consecraria Eucharistiæ.

Hic loquitur *1.* de reliquiis Specierum consecratarum, quæ consumendæ sunt à Ministris, qui aliquandiu à cibo abstinere debent post consumptionem, ne sacra misceatur esca, cum alimentis profanis, *REGULIS XLIII.* & *XLVI.* Legendum est, in hac *Fejnio* pro jurejurando, *Dist. XXIII. de Consecr. Can. 1.*

2. De Oratione, quæ sequitur Oblationem, & de pæte, quæ danda est post hanc. *Reg. XLIV.* *XLV.* ostendunt, Autorem loqui de Oblatione Deo factâ. *3.* De pœnâ ejus, qui Sanguinem effundit, & illius, qui Eucharistiâ præ ebrietate vomit, *Reg. XLVII.* *XLVIII.* & de pœnâ eorum, qui non communicant *Reg. LXI.* *4.* de ejus effectibus, qui sunt, operari remissionem peccatorum in iis, qui aliquot omiserunt in Confessione, aut confiteri non potuerunt, animam Deo conglutinare; non verò CHRISTUM in Corpus convertere, quâ in re discrepat ab aliis cibis, quæ convertuntur in substantiam Corporis; benedicere Deo; evahere in Cælum *Reg. XLIX.* *LIII.* *LIV.* *LV.*

5. De ejus prerogativis; esse Commemorationem Passionis Dominicæ & non iterationem ipsius; significare Immolationem Corporis & Sanguinis CHRISTI, & sub singulis partium suarum, CHRISTUM totum continere, *Reg. L.* *LI.* *LII.*

En omnes *Regulæ* hujus *Quæstionis*, quæ ordinem hunc accipere debuissent.

DE BAPTISMO.

Tertia & postrema *Pars* hujus *Capitis* respicit Baptismum; cujus Argumentum dividitur in *Quæstiones IX.* videlicet *1.* Baptismus in genere; Substantia, necessitas, atque effectus ejus. *2.* II, quibus ille administrandus est; *3.* Quis eum conferre debeat; *4.* Ubi. *5.* Quando. *6.* Antecedentiâ. *7.* Modus conferendi & Adjuncta. *8.* Consecraria. *9.* Figura, quæ magis ad illum accessit. Ordo & consilium hoc bona sunt: secus est interdum de executione.

QUÆSTIO I.

Exordiri debuisset à Regulis, quæ substantiam Baptismi respiciunt; nempe *Decima* & *Undecima*, quæ dicunt, Baptismum tribus rebus componi, aquâ, verbo, & spiritu: prior est materia: altera, est forma; Tertia, causa præcipua, quæ eum efficacem facit; tùm pergere ad dispositiones, quibuscum accipiendus est, quarum præcipua, est voluntas eum accipiendi: nam sine hæc nullus est; aliæ necessariæ non sunt, nisi quoad effectus, qui eas sequi debebant, velut earum fetus ipsi proportionati. Harum dispositionum nobilior est pœnitentia, sine quâ nulla est peccati remissio; & cùm Fides, Spes, & Charitas in pœnitentiâ contineantur; illæ etiam sunt ex earum dispositionum numero. Effectus, quorum mentionem facit Autor, sunt 1. Remittere Peccatum Originale, & Peccata Actualia REGULA II. 2. Baptisatum in virum cœlestem mutare Reg. III. 3. cum CHRISTO incorporare Reg. IV. 4. Ei conferre gratiam majorem, aut minorem, pro variis Recipientium dispositionibus Reg. V. Quod dicitur deinceps gratiam hanc crescere aut decrescere, non pertinet ad Baptismum; 5. Minuere Diaboli potestatem ergà Baptisatum Reg. VI. 6. Concupiscentiam debilitare Reg. VII. Autor omisit *Caracterem*, qui est etiam effectus Baptismi. Quod legitur in *Octava*, Baptismum non accipere magis nec minus, restringi debet per hanc Clausulam, ex Parte *Ministri*, quæ sumitur ex *Can. 47. Dist. IV. de Consecr.* ubi S. AUGUSTINUS dicit, dignitatem, excellentiam, zelum, & eminentiam scientiæ, prudentiæ, aliarumque virtutum Ministri, non augere effectum Baptismi. Reg. IX. loquitur de necessitate Baptismi, & quatuor Casus excipit: *Primus* est, cùm Fides supplevit Baptismo, qui accipi non potuit; votum hujus adjiciendum erat Fidei. *Secundus*, quo Deus interitus baptisat, quod hominibus valde ignotum est: *Tertius* & *Quartus* sunt Casus Martyrii & voti, seu desiderii Baptismatis, quando hoc recipi non potest. Hic postremus casus, idem est, ac primus. Textus laudati *ibid.* eundem Autorem habent S. AUGUSTINUS in *Libris de Baptismo*, nempe *Can. 34. & 149. Dist. IV. de Consecr.*

Ex *Exceptionibus IX.* quæ leguntur in *Regula II.* & quæ primum effectum Baptismi respiciunt, plures ad rem non faciunt, scilicet, *Prima*, sumpta ex Baptismo *Joannis*: hic enim agitur de Baptismo CHRISTI. *Quarta* sumpta ex infidelitate, aliove peccato posteriori. *Septima* sumpta ex eo, quod Baptismus datus sit extrâ Ecclesiam, falsa est: aliæ trahuntur ex defectu dispositionum requisitarum, quas hujus *Quæst.* principio observavimus. Quod dicitur in *Regula I.* pertinet ad necessitatem Baptismi, de quâ consulo agitur in *Reg. IX. Reg. XII.* circa punitionem Sacerdotis, qui Baptismum denegat, pertinet ad *Quæst. VIII.* quæ loquitur de pœnis delictorum ratione Baptismi commissorum.

REG. XIII. pertinet ad QUÆST. VII. nam vasculum, quo aqua super Baptisandum effunditur, pertinet ad formam baptisandi.

QUÆSTIO II.

Quinque hujus *Quæst.* REGULÆ circa eos, qui baptisandi sunt, indicant solum Textus, qui de Arguendo singulorum loquuntur; omnes esse baptisandos tam Infantes, quàm Adultos, sive sanos, sive ægros; & quid faciendum sit ergà furiosos, eos qui dormiunt, aut baptisari nolunt, & ergà malos.

Quod dictum fuit suprâ, respicit Adultos, ergà quos, sicut ergà Infantes, nullum est à multis Sæculis tempus determinatum: fatui, si tales sint à natiuitate, aut ab infantiâ, ejusdem sunt conditionis, ac pueri: si tales sint ex casu infantiæ posteriori, & se Baptismum cupere antea significaverint, baptisari possunt durante hac ægritudine. Idem est de iis, qui dormiunt, qui valde baptisantur, si antea somnum

id optaverint. Qui coacti aut inviti baptisantur, nequidem Caracterem accipiunt; sed si Baptismum accipiant ob metum, validus est Baptismus, sed fructu caret, ob perversam intentionem Baptifatorum.

QUÆSTIO III. IV. V. VI.

Jus baptisandi solemniter ad solos Episcopum, Presbyterum, & Diaconum pertinet; verum hic non potest nec debet id facere, nisi deficiente Presbytero Curato. Sacerdos olim non potuit, Episcopo præfente, nisi ex hujus consensu. Hæretici, & alii quilibet Peccatores, non baptisant licitè; sed eorum Baptismus validus est, modò factus fuerit juxta formam ad validitatem requisitam.

Quod dicitur in QUÆST. IV. V. VI. circa locum, tempus, & solemnitates, non respicit validitatem. Iis Ministri se conformare debent, quamdiu vigent Ecclesiæ Leges, quæ ea præcipiunt; tales sunt 1. non baptisare solemniter in domibus privatis, nec in Monasteriis, sed tantùm in Paræcia Baptisandorum. 2. Rogantes, ejus Paræciæ censentur, in quâ Baptismum poscunt. Secus est de Regulis, quæ respiciunt tempus, & de iis, quæ Baptismi antecedentia præstituant; exceptis doctrinâ, & probatione arbitrariâ, quoad qualitatem & durationem temporis. Pœnitentia ad Baptismum requisita, est Pœnitentiæ virtus, & non Pœnitentiæ Sacramentum, quæ Baptisatis est peculiaris. Illæ Regulæ exoleverunt.

Regule XL. & XLI. pertinent ad *Quæst. 6.* certo enim tempore ante Baptismum is, qui Baptismum petebat, dare suum nomen debebat; etiam, antè Baptismum aquâ benedicitur. *Reg. LIV.* quæ indicat Textus, qui exponunt Exorcismos & Exufflationes, subjicienda erat XLII. quæ loquitur de Exorcismis. *Reg. XLV.* sola est in *Quæst. VII.* propositâ, quæ loquitur de re Baptismo substantiali; nempe, de Invocatione Sanctæ Trinitatis. Aliæ Regulæ respiciunt ceremonias merè accidentales; nempe Patrimos, sponsonem Baptisati, Exorcismos, renuntiationem Dæmoni &c. Orationes quæ super eum funduntur; ceremonias Salis benedicti, Saliuæ Unctionis.

Quod *Reg. LII.* dicit de Unctione super frontem, respicit Confirmationem, saltem ex multis sæculis. Idem est de *Reg. LVII.* quæ est in *Quæst. VIII.* sub quâ aliæ non occurrunt Regulæ attentione dignæ; nisi LX. & LXI. quæ Baptismi iterationem spectant.

LX. quæ dicit, Baptismum non esse iterandum, (quod de Baptismo valido ac certo intelligendum est) XV. Exceptiones continet, quarum nullæ aut ex verâ aut ex speciosâ nullitate Baptismi desumptæ sunt. Inter eas Exceptiones, *Sex* ab Autore rejiciuntur, & *Dus* præterea reprobari debuissent. Sumuntur ex eo, quod, vel omissa fuit trina immersio, vel adhibita aqua non consecrata. Exceptiones legitimæ, sunt, sibi ipsi Baptismum contulisse, omisisse id, quod substantiale est, vel partem ejus. v. gr. Invocationem Sanctæ Trinitatis, vel hæc verba, *Ego te baptiso*, quæ ab ALEXANDRO III. definita sunt, esse necessaria ad validitatem Baptismi, dubitare rationabiliter de existentiâ aut validitate Baptismi: his in casibus Baptismus non iteratur, vel quia nullus fuit Baptismus, vel quia justa est suspicio nullitatis; & tunc securior pars est amplectenda. Aliæ Exceptiones desumptæ sunt ex spuris nullitatibus suprâ observatis.

Reg. LXI. indicat Textum, qui loquitur de pena iterationis damnatæ in LX. Nulla est, quæ damnationis hujus rationem afferat, desumptam ex Caractere per Baptismum producto. Circa has Regulas immorari coacti fuimus, ob defectum ordinis inter Exceptiones *Reg. LX.* ejusque vitia.

PARS IV. & V. CAP. V. De CONFIRMATIONE & Sancto CHRISMATE.

Quod dicitur de *Confirmatione*, non sufficit ad erudiendum circa hoc Sacramentum; Nihil enim traditur